„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
на целом табаку
уторником, четвртком и суботом.

Претплата и огласи
шаљу се администрацији,
а рукописи
Уредништву „Браника“ у Нови Сад.

Рукописи се не враћају

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“
на годину: К. 24 или 30 дин.
на по године: К. 12 или 15 дин.
на четврт године: К. 6 или 7½ дин.

Поједини бројеви стају 20 потура.

ОГЛАСИ
рачунају се 12 потура од реда ситних слова.

Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући у хлебарској ул. бр. 20

Број 48. У Новом Саду, у суботу 20. априла (3. маја) 1902. Година XVIII.

Автономни програм радикалне странке.

II.

Најновији автономни програм радикалне странке: то је права збрка појмова о нашој народно-црквеној автономији.

Свугде на свету, кад се програми граде, излажу се у истима у главном само она начела, која ће дотичну странку у њеном раду руководити, и обележава се правац, у ком ће се тај рад развијати, па према потреби истичу се и она важнија питања, која имају да се реше. Но у најновијем програму радикалне странке сасвим се друкче поступа. То није само излагање основних и главних начела, него то је прави новинарски чланак, у коме се на дугачко и на широко разлаже, како је наша православна црква постајала и развијала се, па шта више, ту се изводи и дефиниција о томе, шта је то српска народно-црквена автономија. Не можемо имати ништа против тога, што се радикална странка у свом програму упушта и у дефиницију автономије, јер то је ствар укуса; али кад се већ то чини, и кад се у опште у нека теоријска разлагања упушта, онда треба то да има нека смисла, а не да показује праву збрку појмова.

Далеко би нас одвело, кад би хтели да се упуштамо у то, да изнесемо из радикалног програма све оне тачке, где се такова збрка појмова показује. Нећемо да говоримо о томе, како се скоро свугде, где се мисли о просветном развитку нашег народа, говори о културном развитку; — нећемо да говоримо о оној несмислици у III. тачки програма, у којој се каже: „где се тиче суђења у призиву на вишу власт, у инстанцијама“, које зацело ни један правник не може разумети; — нећемо да говоримо ни о оној бесмислици у VIII. тачки, где се каже, да су „преузете прекобројне парохијске сесије од парохијског свештенства“; — јер таквих бесмислица могли би још вазда наређати. Хоћемо само да се заустави мо код II. тачке програма, на коју се — као што изгледа — највећа важност полаже; јер та је тачка у опште, а поглавито њена прва ставка, пуна збрке појмова, и показује најназадније схватање наше народно-црквене автономије.

У тој тачки се говори о том, шта је то српска народно-црквена автономија, па се вели, да то значи: „Законом ујемчено право народу српском, да сам себи по црквеним законима, у народном црквеном сабору, уз потврду владара, гради законе (ваљда: уредбе?) и да се по њима управља. Закони се ови тичу спољашње (административне) управе црквене, судства, школа и народних фондова под круном св. Стевана. (Какви су то: „фондови под круном св. Стевана?“) Тако од речи до речи гласи та тачка. Колико речи, толико бесмислица!

Да су творци тога програма загледали ма у коју књигу, у којој има нешто о нашој народно-црквеној автономији, или да су завирили ма и у Миладиновићева „Тумача“, видели би, да је појам наше народно-црквене автономије много шири и опсежнији, него што они мисле. Наша народно-црквена автономија не обухвата само оне послове, који спадају у круг рада народно-црквеном сабору, који се дакле — као што се у том програму каже — „тичу спољашње (административне) управе црквене и т. д.“; него народно-црквена автономија наша распростире се и на унутарњи живот цркве, и на дела строго црквена, која спадају у круг рада архијерејском синоду. По тој дакле автономији ми не само да имамо права на сабору доносити уредбе у погледу спољашње управе цркве, и по њима се управљати, него у првом реду и пре свега имамо права, да можемо слободно своју веру исповедати, и да наша српска православна црква може у овој држави постојати својим засебним самосталним, унутарњим животом. Народно-црквена автономија треба да штити против сваког страног утицаја не само спољашњу, него и унутарњу страну цркве, не само оно, што спада у круг рада сабору, него и оно, што спада у круг рада архијерејском синоду. Ту најглавнију страну, то језгро наше автономије, сасвим је испустио из вида автономни програм радикалне странке. То истина и не би спадало у програм једне странке; али кад се у програму једном хоће народ да поучи, шта је то автономија, онда се не сме у народу ширити крива наука, него се мора права истина казати.

Но ово управо и није главно, што имамо да замеримо тој тачки програма. То само показује, да творци тога програма немају чисте појмове о оном, о чему хоће народ да поуче. То је само њихова срамота, и ништа више. Али има овде нешто много важније.

Кад узмемо у обзир ма само спољашњу страну наше автономије, односно онај део њен, о ком је реч у II. тачки радикалног програма, и која нам је ујемчена угарским IX. зак. чланком од г. 1868. и законом краљевина Хрватске и Славоније од 14. маја 1887., онда видимо, да је радикални програм далеко изостао и иза тих, иначе по нас сасвим недовољних закона, јер и по тим законима је наша автономија много шира и опсежнија, него што би по жалосном радикалном програму била. Та и по тим државним и земаљским законима наша народно-црквена автономија не састоји се само у томе, „да можемо градити законе (правије: уредбе) и по њима се управљати“, као што у радикалном програму стоји, него и у томе, да можемо све послове, који у круг автономије спадају, самостално уређивати, у том делокругу самостално управљати, решавати, судити, и народно-црквеним добрима и закладама самостално руковати и располагати. То нам све већ сами државни и земаљски закони признају и ујемчују; а радикални се програм задовољава само с тим, да можемо „законе (уредбе) градити и по њима се управљати“, и ништа више. Заиста жалосно!

Али није још ни то све. Ово, што ћемо сад из тога програма навести, то је не само збрка појмова, то су не само крајње назадњачки и сметењачки појмови, него то је право издајство наше народно-црквене автономије.

У радикалном програму се каже, да народ српски има право, да у народном црквеном сабору „сам себи по црквеним и државним законима“ гради законе односно уредбе. Дакле баш „по државним законима“? То је заиста нешто грозно и ужасно!

У IX. зак. чланку од г. 1868. нама се признаје право, да можемо „у границама државних закона“, а по закону од 14. маја 1887. „унутар граница“ — што је једно и исто — доносити уредбе и своје автономне послове свршивати; а програм радикалне (још једном наглашујемо: радикалне) странке нам допушта то само „по државним законима.“ Да је ово последње далеко скученије и несаразмерно мање него оно, што нам већ сам закон признаје, то ће свако дете увидети.

Па људи с таким програмом још се граде за поборнике автономије!

А знате ли, шта је рекао о томе Милетић, кога ви тако радо себи присвајате, и намећете се за једине и привилегисане последнике његове?

Кад се године 1868. на угарском сабору градио IX. зак. чланак о нашој народно-црквеној автономији, онда су на §. 3. тога закона, који обележава делокруг наше автономије, Срби посланици поднели исправак, у ком су између осталог предложили, да се речи „у границама државних закона“ изоставе. Тај је исправак поднео посланик Милош Димитријевић, а њега је потпомагао романски посланик В. Бабеш, те је међу осталим рекао, да те речи треба изоставити већ и зато, што и тако припада Његовом Величанству право највишег надзора, и што је задржано највише право на потврду сабором донесених уредаба, те тако је тај додатак: „у границама државних закона“, сасвим сувишан. На то је устао Др. Светозар Милетић, те бранећи поднесени исправак Срба посланика, рекао је на тај додатак „у границама државних закона“, да је то: „сувишно, јер кад се каже да ће Његово Величанство уставно извршивати право надзора, онда се и по себи разуме, да неће допустити, да се што ради против државних закона, а претпостављамо, да закони неће утицати у унутрашња автономна дела.“ Ако исправак Срба посланика не би добио одобрење државног сабора, рекао је Милетић, онда је боље, да се цео тај §. сасвим изостави.

Тако је ето говорио Милетић против тог ограничења наше автономије с додатком: „у границама државних закона“. А радикалима је сад и то сувише слободе за нашу автономију, него се они задовољавају, да граде автономне уредбе „по државним законима.“ Ми смо се борили и боримо се за то, да се те речи, кад су већ ушле у државни закон, бар тако тумаче, да се то има разумети: „у границама фундаменталних (основних) државних закона“, као што би то по јасном смислу XXVII. зак. чланка од године 1790.—91. требало да буде, јер се основни државни закони не могу, као други обични закони, сваки час мењати, па тиме и нашу народно црквену автономију по вољи скучавати; а радикална странка тражи у свом програму још далеко мање, него што нам и сам државни закон признаје. Јер кад се каже: „по државним законима“, онда то значи, да ми морамо нашу автономију свагда по државним или земаљским законима удешавати, и чим се измени какав државни или земаљски закон, који у неколико и нашу автономију додирује, онда се већ сама по себи мења дотична наша автономна установа. То значи толико, да нам државно односно земаљско законодавство по својој вољи може кројити народно-црквену автономију; и кад би тако било, онда ми не само да неби имали автономије у животу, него је неби имали ни на папиру. Тако назадно и по нашу автономију тако опасно тумачење саме автономије није код нас до данас још ни једна, па ни најреакционарнија странка показала. То је напуштање, то је изневерење целе досадање наше борбе за автономију.

А шта тек да речемо за оно: „по црквеним законима?“ Дакле радикална странка хоће, да ми нашу автономију градимо по црквеним законима, и да се ваљда имамо обзирати на какве застареле каноне и друге црквене законе, који су се још пре хиљаду година преживели. То је не само клерикално и реакционарно, него још много горе становиште; то је нешто најназадније и најзатуканије.

Ето тако назадњачки, тако наопачке схвата радикална странка у свом програму нашу народно-црквену автономију. Тешко нашој автономији, кад би људи с таким назадњачким и издајничким начелима дошли, да нам је уређују!

Но кад узмемо у обзир и осталу садржину радикалног програма, видећемо, да је тај програм још и сувише непотпун, и да много чега у њему нема, што не би смело изостати у данашњим приликама, кад се тако специјалан програм гради.

Једно важно питање, које је цео наш народ за последње двадесет и две године у великој трзавици држало, то је питање о избору митрополита-патријарха; а у радикалном програму нема ни спомена, да се о том уредба донесе. Исто тако важно је питање о администраторству митрополије и патријаршије, које је такође велике трзавице у нашем народу изазивало, и због кога се велика борба водила. Па ни о том нема ни спомена у радикалном програму, а у толико извештаја од пређашњих саборских одбора расправља се о том, и моли се сабор, да то питање реши. Па нема спомена ни о томе, да се установи судски поступак за епархијске конзисторије и митрополитски савет; а сви знамо, да је већ сама та околност, што тог судског поступка још никако немамо, један од главних узрока небројеним повредама наше автономије, и тужбама због тога. Могли би ређати још много таквих недостатака, који не би смели из програма једне странке изостати, кад већ хоће да се тако специјалан програм гради. Тако је на пример и питање о дотацији свештенства и изједначењу њихових плата, о подизању минимума свештеничких и учитељских плата, о мировинским уредбама за једне и за друге и т. д. Но доста је и ово само да напоменемо, па да се види, како је празан и непотпун тај тако хваљени автономни програм радикалне странке.

Али најгоре изгледа тај програм, кад посмотримо, како с једне стране жестоко и непомирљиво становиште заузима према јерархији, а с друге стране како је предусретљив према државној власти, па јој у нашој автономији уступа и такова права, која ова ни сама не тражи.

Но о том у последњем, завршном чланку.

=

Шта све раде радикали пред изборе.

Несумњиво смо доказали, да су радикали прави политички харлекини, којима није ни најпрљавије средство одвратно, само ако им је згодно да се њиме могу борити против српске народне слободоумне странке и да постигну своје себичне цели. Доказали смо црно на бело, да су радикали на политичком пољу слепо оруђе мађарске владе, и то радикали никад нису могли да опореку.

Па и сада, када су на автономном пољу надигли толику дреку и развили бесомучну агитацију и терорисање, раде они то под заштитом органа државних власти, које познају радикале, да су кадри жртвовати и автономију и све, што је српски народ крвавом муком стекао, само да засите своје себичне прохтеве.

Да не дуљимо даље, навешћемо овде, шта нам пишу са разних страна о радикалским махинацијама:

Коме служе радикали. — Радикалско обмањивање света.

Перлез, 18. априла 1902.

Кад смо оно г. 1897. сви заједно и сложно ушли у изборе за народно-црквени сабор наш, онда смо ми бирачи уједињених народних странака хтели да одржимо у Панчеву збор за вршачку епархију. Но панчевачка варошка капетанија по вишој заповести није одобрила да се одржи тај збор, износећи чудновати разлог, што политичка власт тобоже не познаје странака на црквено-автономном пољу, те је била вољна да одобри само такав збор, који би

се сазвао за све бираче, дакле и за владинце и клерикале.

Но шта сада бива? O, welche Wendung?! Сада, када радикалски јакобинци бацају дрвље и камење на српску народну слободоумну странку, та иста капетанија одобрава држање збора за радикалне бираче нашег протопопијата у Панчеву. И на том збору су учествовали чисти-чистапки радикали, јер су са њега били искључени радикални прваци др. Лазаревић, др. Коста и др. Влада Алексић и, јер ови нису хтели да потпишу фамозни и недотупавни радикалски програм. А сада видимо, да је полиција одобрила чак и држање радикалског „митрополијског“ збора у Новом Саду, који се онако смешно смежурао на збор радикалске клике новосадске.

Паметан човек мора опазити ону грдну разлику у понашању политичких власти г 1897., када смо сложно ушли у изборну борбу, и ове године, када радикалски опсенари у Новом Саду народ силом поцепаше. Ту се само од себе намеће питање: коме служе радикали? На то ће питање најближе време и опет јасно одговорити. Тада ће и слепи прогледати и глухи прочути, само да не буде тада већ сахрањена и наша автономија!

Радикалске главешине хоће да обману свој безазлени свет, те — како чујемо — искључише из своје странке познатог попПају Милина из Башахида и учитеља С. Вукадиновића из Батање, „јер су приликом избора за државни сабор радили за владине кандидате“. Међутим зна се позитивно, да су наши овдашњи радикали и неки из околине радили за владина кандидата Стеву Јовановића, а они из Алибунара, Илавце, Добрице, Црепаје и т. д. за Мађара Ботку, такође владина кандидата. Јавна је тајна, да су и панчевачки радикали били за владина кандидата дра Шчитинскога и да би они за њ и радили били, да није др. Павле Марјановић ступио на среду као народносни кандидат. Зна се, да су бечкеречки ак-радикали радили за оба владина кандидата, дакле онако исто, као што су и привилеговани вршачки радикали, уз објаву пасивитета, гласали за оба владина кандидата. Напослетку један од жалосних главешина њихових, др. А. Рокнић у Митровици, против кандидата српске самосталне странке дра Милоша Мојића кандидовао је дра Красојевића, да после сретно узмакну на биралишту и тиме спасу владиног кандидата. И од њих ниједног не искључују из странке, па ни Пају Еремића. Знају радикали, кад би почели требити те „узоркарактере,“ да у радикалној странци онда не би нико ни остао. Зато радикали бацају простоти песак у очи, да за часак, док избори не прођу, не види баш све јасно.

*

Радикали и један велики жупан.

Вршац, 17. априла 1902.

Велики жупан наш, г. Милан пл. Зако, желећи да ступи као кандидат за посланика на наш народно-црквени сабор, обратио се овдашњим радикалима са захтевом, да прихвате његову кандидатуру. Чувени наш Ђока маор, који је — од како се онај шашави преселио у Нови Сад — постао вођа овдашњих радикала, изјавио је жупану, да ће радикали с обзиром на услуге, које им је указао жупан, учинити њему све, само да не кандидује у Вршцу. И др. Ђ. Красојевић, који је ових дана амо долазио, посетио је г. жупана и молио је жупана Заку, да не ступа као кандидат у Вршцу и Панчеву, јер ће тиме радикалима велику неприлику начинити, а они (радикали) му за то нуде своје услуге ма у ком другом срезу. Ено Бачке, одакле је г. жупан родом, а нарочито Шајкашке, — ту ће га радо потпомоћи. Свуда ту би они употребили ону у Митровици опробану методу Рокнићеву: да радикали истакну свога кандидата, а да ипак изаберу владиног.

Не бисмо ово износили на јавност, да се разметљиви и лажљиви орган радикалне странке није дрзнуо по већ уобичајеном начину крвљу упрсканог српског Лукенија, да подметне кандидатуру вел. жупана Заке нама, вршачким либералима. Нека свет и опет увиди, да су радикали они, који шурују са жупаном, па с тога и немају куражи, да му отворено ступе на супрот, него лажу и истичу нас, а жупану мећу у уста речи, као да он неће да кандидује, и да нас учи, да је то инкомпатибл, — речи, које су радикали управо наменули жупану. Лукеви је хтео да поступи по оној српској пословици: Мајка ћерку кара, снаји преговара. Само што, хвала буди Богу, либерална странка није Лукенијева ћерка, а кад хоће својој снаји да преговара, нека изабере други и — ако може — поштени начин. Али Лукени и поштење!

Овај поступак радикалских главешина јако карактерише те вајне, хвалисаве „пријатеље“ народне. Треба радикали да га као слику своје политичке карактерности уоквире и изложе својој војсци за узор.

Кад смо већ при писању, јављамо вам, да наш жупан бира у Бачкој земљиште за своју кандидатуру. Наш вел. жупан нека се захвали својим пријатељима радикалима, што је постао предмет новинарског претресања, те нека их поучи, да у будуће не задиру у нас либерале, него да жупан и радикали треба међусобно да расправе своје интимне ствари.

*

Радикали шурују!

Ср. Карловци, 19. априла 1902.

Поуздано смо извештени, да су власти добиле питање, како оне мисле о радикалима? И некоје од ових су својим претпостављенима одговориле, да ће радикали па овом сабору бити прави јагњци, јер им је главно, да се докопају народних фондова, да буду „regierungsfähig“ и да уђу у саборски одбор. С тога ће сабор ићи сасвим мирно, и неће се допустити да се „лично“ питање (ту се мисли на патријарха) додирне; а ако би који од радикала ипак „дрзнуо“ да то учини, тога ће радикалски клуб одмах искључити из своје средине. Пита се, од куда су те политичке власти тако обавештене и услед чега су оне таково обавештење могле подастрети вишој власти са сигурношћу. Разуме се, да се овакове ствари путем президијала извршују.

Нови Сад, 19. априла 1902.

— **„Застава“ препоручује и хвали кр. комисара!** Како је данашња „Застава“ виско пала, како издајнички дише, види се и из белешке, што стоји у њену сутрашњем броју, који је данас по подне изишао. Белешка је у облику дописа из Будимпеште, у ком се од речи до речи вели ово:

„У круговима, који су врло близу влади, држе за по све сигурно, да ће кр. комесар на предстојећем сабору бити Оскар Гемери, министарски саветник. Он већ од дужег времена подноси извештаје о српским црквено-школским стварима у министарству просвете. Владини су кругови уверени, да он свестрано познаје нашу српску црквену народну автономију.“

Тај Оскар Гемери је референт за српске ствари у министарству богочасти и јавне наставе, а иначе „пертубрудер“ Емилијана Радића, који је „Застави“ сигурно и доставио ту вест. Гемери је заклети противник нашој автономији и он је својим рефератима крив, што се мађарска влада толико меша у наше автономне послове. И жалосна „Застава“ не само да нема ни једне речи да осуди, што се у опште шиље кр. комисар на наш сабор, што је једна од највећих повреда, које нам се наносе, — него она још тако хвали и препоручује за комисара једног Оскара Гемерија! Сваки српски родољуб, који својој автономији добра жели, треба сваком приликом да подигне свој глас против комисарства на нашем сабору, као што је наша странка свакад устајала против комисарства. А гле шта чини данас „Застава“, тај надри-народни лист?! Она препоручује комисарство и хвали једног Гемерија!

Упада и то у очи, да „Застава“ црпе своје извештаје из кругова, који стоје близу мађарској влади. То значи, да је „Застава“ и сад у додиру и дослуху с владом.

Ето, докле се срозала негдашња Милетићева „Застава“ у рукама данашњих газда! Пфуј!

— **Избори у вршачкој епархији.** Избори за народно-црквени сабор у вршачкој епархији извршиће се 11. (23.) маја о. г., дакле последњи дан избора.

Политички преглед.

— **Угарски сабор.** У уторак је посланичка кућа најпре примила предлог о уређењу трговинских односа с Мексиком. Говорили су против предлога Молнар и гроф Вилчек. — Министар-председник Сел брани овај предлог и доказује, да закључењем овог уговора није онемогућено увођење самосталног царинског подручја. Каже, да још до г. 1907. министар спољних послова има право склапати трговинске уговоре у име обеју држава заједно. — У специјалној дебати, која је дошла иза тога, говорили су само Вишонтаји и Пихлер и онда је предлог примљен и у појединостима. — После тога се прешло на расправу о буџету домобранског министарства. Известилац Серб препоручује буџет. — Тот говори против буџета, пребацујући влади опортунизам и хиперлојалност. Каже, да министар није развио свог програма нити је обавестио народ о војничким плановима. Тражи самосталну угарску војску, јер домобранство хоће да се стопи са заједничком војском. Кад је Тот споменуо, да домобрански официри морају знати немачки, ако хоће да постану мајори, довикну Неши да је то срамота, на што му министар Фејервари одврати, да нема ни појма о томе. Опозиција је на то бурно протестовала и тражила да се Фејервари позове на ред. — Говорили су још Сел и Семере. Онда је седница закључена.

У среду је изабрана квотна депутација и делегација. За тим је настављена расправа о домобранском буџету. Гроф Вилчек тражи двогодишњу службу. — Неши ургира војнички кривични закон, говори против војничког васпитања. — Ракоши се забавио питањем самосталне војске. — Миних побија наводе опозиције. — Министар Фејервари устаје против захтева о самосталној војсци и доказује да је дух домобранства мађарски. Војнички кривични закон биће у мају већ предан министру правде. Даље одговара на захтеве појединих говорника. Онда је седница прекинута.

— **Нов угарски министар трговине.** Још једнако лете у мађарским политичким круговима комбинације, ко ће бити министар трговине. У последње време најозбиљнији су кандидати Људевит Ланг и др. Фрања Нађ, досадашњи државни тајник у министарству трговине.

— **Нови српски зајам.** Донели смо у прошлом броју саопштење полузваничног листа српске владе „Дневника“ о новом српском зајму од 60.000.000 динара. Већина београдских листова који су до сад говорили о овом зајму не суди најповољније о њему и побија тврдњу владиног листа, који у том зајму гледа несумњив успех владин.

„Београдске Новине“ упућују на то да и Бугарска с лошијим економним и финансијским стањем сад баш закључује већи зајам под бољим и повољнијим условима. Осим тога поверилачка група не даје Србији цео зајам, него само 10 милиона ефективних, а остатак зајма тек у року од по године дана. Шта више предвиђа се и неостварење остатка већег дела зајма. „Двадесети Век“ суди исто тако неповољно о зајму. Каже, да Бугарска добија зајам од 100 милиона са 82 од сто, а недајући повериоцима никакве залоге за обезбеду дуга. Међу тим Србија добија лошији зајам под условом да прими понуду о установи коцкарнице у Топчидеру и да државни приход од те установе буде залога за тај зајам.

„Српска Застава“ мисли да се ни емисиони курс ни интерес не могу примити, јер представљају нову једну финансијску катастрофу, ново понижење за кредит и углед српске државе. Начин како ће повериоци исплатити Србији зајам, онемогућује да се она брзо отресе летећих дугова, који притискују државни живот. Ових првих 10 милиона употребиће се на редовне издатке и неподмирене потребе, а летећи дугови остаће и даље. То је у толико опасније што се већ у уговору предвиђа неизвршење зајма.

Владин „Дневник“ покушава да одбрани зајам од ових приговора. Каже да је он повољнији него досадашњи зајмови. Али чини се да ни „Дневнику“ не иде од срца кад брани овај зајам, јер каже на једном месту да је „релативно добар“ и хоће да окриви опозицију што се нису могли постићи повољнији услови за зајам.

— **Немири у Русији.** Занесене главе у Русији су успеле, да заведу ђаке на руским свеучилиштима на изгреде. Но ти су изгреди крваво угушени. Али ти ђачки изгреди — мора се признати — утицали су и на остале слојеве руског друштва, изузевши племство, те траже устав, као да је устав спас друштву и држави. Али ко зна прилике у Русији, може у напред знати, да тај покрет неће имати успеха, јер док су козаци непоколебиво уз бачушку, дотле су усиљавања нихилиста и других занесењака узалудна.

Новије вести о стању у Русији су ове:

Нови министар унутрашњих дела Плеве, наследник Сипјагинов, путује у полтавску гувернију, где ће обесити 20 коловођа сељачких изгреда.

Услед радничких немира у финландским варошима влада је одлучила, да укине велико кнежевство финско и да га као гувернију утелови руској царевини. Цар је наредио, да министар унутрашњих дела Плеве до даље наредбе задржи и финландско државно тајништво.

Како се странци воле да мешају у руске унутрашње ствари, види се и отуд, што је турински ђачки одбор послао цару молбу са 6000 потписа, у којој га моле, да цар помилује због изгреда осуђене ђаке. Руска амбасада у Риму вратила је молбу уз примедбу, да руска влада зна, шта јој је дужност.

— **Пољаци у Пруској.** Пруска влада ради све одлучније и живље на уништењу пруских Пољака. Сад се очекује нови предлог о пољском питању, који ће се изнети пред пруски сабор. У том предлогу тражиће се нови кредит од 100 милиона марака, који ће служити за насељавање Немаца у Познању и источној Пруској. Овај фонд за насељавање створен је још половином осамдесетих година и износио је најпре 100 милиона марака, а после је повећан на 200 милиона. Ових нових 100 милиона употребиће се не само за насељавање сељака у већем обиму, него и за куповање домена. Доиста је страшан и пун искушења живот оног народа, против кога држава у којој живи води овако свирепу борбу до потпуног уништења.

— **Рат у Јужној Африци.** На лондонској берзи се одомад разнео глас, да је команда бурског генерала Делареја гласала за примање услова мира. Та вест је међутим лажна и свакако је то прост берзански маневар. Да је тако, види се по једној бриселској вести, која каже, да су команде Боте, Девета и Делареја одбиле услове мира, што их је поднела енглеска влада и тако су сасвим престали изгледи за мир.

— **Рат у Јужној Америци.** У средњеамеричкој републици Колумбији влада од дужег времена прави рат између владиних чета и усташа. До сада се рат водио с променљивом срећом. Како најновија вест лондонског Рајтерова биро-а јавља владина војска је у куманијском округу потучена. Председник републике генерал Кастро је погинуо, а подзаповедник Ескаланте је заједно са својим штабом заробљен од усташа, који су освојили и сву артиљерију. И генерал Гонсалес је заробљен. Усташи продиру све више према главним варошима.

Још која о радикалском збору у Н. Саду.

Како је усвојен радикалски програм.

Познато је, да су радикали хтели на збору да мењају свој злосретни автономни програм, али кад смо им ту намеру изнели на јавност, они не смедоше да то чине, већ пустише да „славни“ збор, на ком девет десетина њих и не знадоше, шта је то управо автономија, онако en bloc одобри програм, ма да немаше ни појма, шта тај програм управо хоће.

И сад долази један радикалски автономни „капацитет“, др. Ж(арко Миладиновић), те у „Застави“ хоће да докаже, е само радикалном програму припада првенство, јер он, забога, „има свој извор у бирачком збору, народном збору“, док су програми либералне и самосталне странке „постали у конференцији поверљивој.“ Говори тај др. Ж. и о том, како ни наш ни самостални програм „нису додиривали, а још мање прецизирали“ питање о државном надзору.

Што се тиче прве замерке, примећујемо само то, да се нигде на свету странчки програми не утврђују на јавним зборовима. Програм једне странке је врло озбиљна ствар, и он се увек утврђује у ужем кругу, где се он може свестрано претрести. Никако се пак не доноси програм на митингу. Та зар и радикални програм нису израдили неколицина људи, можда баш сам др. Ж. (кад је тако сакат испао), па су га само форме ради изнели пред збор, где су знали, да ће бити примљен онако, како предлагачи буду хтели. Да је радикалска клика имала куражи да га промењеног поднесе збору, овај би и то примио. У осталом дрскост је тврдити, да је радикалски програм усвојен на народном збору, него треба казати на радикалском збору, где беше искупљен врло

мален број „народа“. Немојте се, дакле, тако бестидно разметати с тим вашим дерним програмом!

Него са другом својом замерком — о државном надзору — љуто је насео умни др. Ж. Баш том тачком радикалног програма, којом се др. Ж. тако млати, учинили су радикали ужасну погрешку, коју „славни“ збор њихов није опазио, али су је опазили паметни људи. Из даље наше критике о радикалном автономном програму видеће свесни људи и код те тачке, како су кратковиди и малоумни били радикали, кад су градили тај свој несретни програм. Е, ал' тако је, они су хтели да буду први с програмом пред народом, па су радили као мува без главе. Да је др. Ж. знао, да ћемо ми и код тачке о државном надзору ухватити радикале, не би био тако дрзак и разметљив у свом писању.

*

„И Бог је радикал!“

Кад је држан радикалски збор другог дана Ускрса, време је било облачно. Но баш кад је један од говорника просипао зраке свога ума на „славни“ збор, сину један сунчев зрак кроз натуштене облаке. Обли радост красно лице Саве клепетуше и он из свег грла завика:

— Та и Бог је радикал, браћо!

Један трезвенији човек, који је то чуо, заврти главом, и рече забринуто: „Та ови су сасвим полудили!“

Но за то их је Бог казнио, јер после подне пусти кишу и ветар, те се браћа радикали позавлачише у биртије, где су довршене расправе о автономији и доконано, да је сад све у свом реду. Па радосни, што је сад автономија спасена, покисла (ал' изнутра) браћа почеше се уз гајдаша разилазити. Кад гледасмо надеране гомилице зборлија, где их прати гајдаш, а ми се сетисмо Предићеве слике: „Весела браћа жалосна им мајка!“ Радикалима је до гајдаша и весеља, као да смо све бриге збринули! Не виде, јадници, да је српски народ у ужасном стању, већ им је до весеља и до — гајдаша.

*

Неће да прими кандидатуру!

Споменули смо, да је један учесник збора предложио, да се фамозном „главном“ уреднику „Заставе“ понуди кандидатура при изборима за народно-црквени сабор. Славни збор је наравно примио тај предлог — као и све што је примио са слепом покорношћу. Али устаде „вожд“ па смерно и језуитски преврћући очима изјави, да се он не може примити кандидатуре, јер има много посла са својим листом. Но прави разлог је прећутао тај препредени лисац. Ствар је у овом: Самовољне паше у новосадској црквеној општини уврстили су у бирачку листу и име „главног“ уредника „Заставе“. Против тога је поднесен призив на црквени одбор, но овај је, наравно, одбио призив. Но административни одбор, пред који је дошао призив против незаконитог решења црквеног одбора, уважио је призив, јер ко је био кажњен због простог злочина, не може бити ни бирач нити може бити биран. То је прави узрок, што лукави шеф „Заставин“ не може, а не неће да се прими кандидатуре. Он ће да „кибицује“ на сабору, али зато ће радикални клуб радити ипак по његовој команди, као што је радио и г. 1897., кад је „шеф“, тек што се ослободио азачке тавнице, био само извештач београдског „Одјека“. Не помажу „Заставину“ ни ни шашава разлагања дра Бранка Илијћа, који у „Застави“ доказује, да и злочинац може бити биран!!

*

Благослов цркве.

Радикални збор другог дана Ускрса одржан је благословом цркве, јер у цркви је председник општине за време службе смео да кортешује; у цркви је један чисто страначки збор држао призивање св. духа, но на ком баш аранжери нису били, а требали су доћи, јер им је призивање св. духа врло потребно било; добили су благослов од горе, а после збора су провели се и с гајдашем. Е па куд ћете више?!

Нашим читаоцима и пријатељима.

На домаку нашег сабора обраћамо се српској читалачкој публици и својим пријатељима с неколико речи.

„Браник“ је за време прошлог сабора доносио увек најопширније, најтачније и најбрже извештаје о саборским седницама, јер уредништво и издаватељсто „Браника“ није жалило ни труда ни трошка, да читаоци буду брзо и тачно извештени. Тако ћемо и сада радити. С тога молимо читалачку публику, да нас потпомогне претплатом, а пријатеље своје молимо, да се што више заузму око скупљања претплатника на наш лист.

Цена је „Бранику“, као и досада, ова:

На годину . . . 24 кр. или 30 дин.
На по године . . 12 кр. или 15 дин.
На четврт године . 6 кр. или $7\frac{1}{2}$ дин.

А може се претплатити месечно. Месечно стаје „Браник“ 2 кр. или $2\frac{1}{2}$ дин.

Претплата се шаље поштанском упутницом на Администрацију „Браника“.

У Н. Саду, 12. (25.) априла 1902.

Издаватељство и уредништво „Браника“.

Новости из места и из народа.

Нови Сад, 19. априла 1902.

— **Објава годишњег вашара.** Идући новосадски годишњи вашар одржаће се 4. (17.), 5. (18.) и 6. (19.) маја ове године, на који се свињи и остала марва из таких места, где не влада марвенска болест (изузевши Хрватску и Славонију) дотеривати може.

— **Нова српска земљорадничка задруга.** Основана је Српска земљорадничка задруга у Кусићу. Председник Милош Вишнић, заменик председника Алекса Адамовић; остали чланови управног одбора: Жива Брнцеи, Кирило Адамовић и Милан Радивојевић, пословођа Владимир Павловић.

Основана је српска земљорадничка задруга у Сремским Карловцима (удружење са неограниченом одговорношћу). Председник јој је: Ђока Милутиновић. Заменик председника: Светозар Николић. Остали чланови управног одбора: Милан Граорац, Коста Гајић и Стеван Јовановић. Пословођа: Игњат Радуловачки.

— † **Јаков Бајлони.** На велику суботу умрло је у Београду угледни српски индустријалац Јаков Бајлони, најстарији члан чувене фирме „Игњат Бајлони и синови“. Отац његов Игњат доселио се пре педесет година са своја четири синчића из Литомишла у Чешкој у Србију и ту је истрајним радом створио јаку трговачку кућу, којој су добар глас одржали и унапредили његови синови. Млађи синови помрли су му доста брзо, а најстарији Јаков умрло је ево последњи иза св је браће, сачувавши углед трговачке куће Бајлони и радећи неуморно до последњег часа. Кућа Бајлони бави се млинарском и пиварском индустријом у са свим модерном правцу, држећи те гране на потпуној савременој висини. Своју нову отаџбину Србију заволели су Бајлони свим патриотским жаром. Јаков Бајлони учествов о је и у рату за ослобођење и независност, те је и одликован ратном медаљом и орденом таковског крста III. степена Због свога родољубља и због поштеног трговачког рада ужива кућа Бајлони велик углед у целој Србији. Јаков је био у управи народне банке и српског бродарског друштва. Сјајни погреб сведочио је колико је љубави стекао међу Србима овај честити син чешкога народа. Нека му је лака земља и вечан спомен!

— † **Коста Митричевић.** У Петрограду је недавно умро Коста Митричевић, пуковник у руској војсци. Покојник је рођен у Крагујевцу. Свршивши у Београду војену академију служио је у српској в јсци. Год. 1869. прешао је у Русију, ступио у руску војску и постигао чин пуковника. За време првог српско-турског рата 1876. г. дошао је у Србију и ратовао на Јавору. Вративши се у Русији остао је увек добар Србин и интересовао се за српске ствари. Лака му земља!

— † **Ђура Пламенац.** У среду је на Цетињу умро правник Ђура Пламенац, син великог судије Раде Пламенца. Свршио је гимназију у Загребу, а за тим је учио правне науке у Бечу. Ту га је већ друге године захватила сушица, с којом се дуго борио, док га ево није срушила у прерани гроб. Лака му земља!

— **Мемоари краља Милана.** У Риму је један издавач, који неће са именом да изађе, почео издавати мемоаре краља Милана под натписом „Десет глава из живота првога српског краља“. Издавач, који је као што каже последњих година стајао близу Милана, нашао је ове белешке у његовој оставини.

— **Беседу са игранком** приређује темишварско-фабричка српска црквена певачка дружина (на Ђурђев дан) т. ј. 23. априла (6. маја) 1902. год. у просторијама „Фабрикскофа“. Распоред: I. део: 1. „Вилинско коло“, од Ј. Маринковића, пева мешовити лик под управом музичког управитеља г. Марка Гроскопфа. 2. „Декламација“, приказује Аница Марковић, ученица IV. разреда. 3. „Путник“, од Лисинског, пева мешовити лик под управом музичког управитеља г. Марка Гроскопфа II. део: „Свекрва“ Шаљива игра у 1 чину од Мите Калића. III. део игранка.

Новости са стране.

— **Руски манастир на Шипци** биће ускоро готов, а посветиће се почетком септембра о. год. Он је саграђен на успомену погинулим Русима у бојевима на Шипци 1877 и 1878 г. Од рата до сад одбор, који се бринуо за грађење тог манастира, скупио је добровољних прилога 1,131.197 рубаља Од тог новца потрошено је: на грађевину 552.351·70 рубаља, на проматрање места, предходне радове, планове и цртеже, трошкове одбора и на образовање Бугара у руским духовним заводима и т. д. 211.598·77 руб. — свега 763.949·47 рубаља. Остало је још 267.247·53 рубаља као резервни капитал. Црква манастира саграђена је у стилу староруских цркава XVII. века; главни четвороугао покривен је са једним великим кубетом и четири мала. Са западне стране је подугачак улаз и звонара, а с источне стране три олтара у облику полуцилиндра.

— **Мобилизација руске војске.** Један високи француски официр саопштава о томе ове појединости: Мобилизовање руске убојне силе тако је добро удешено, да се за 18—20 дана може три петине европске руске војске мобилизовати. Како је међутим у Русији велика оскудица у железницама, да се не би у случају нужде морала војна одељења преносити Русија се побринула, да се две трећине сталнога кадра смести у близини немачке и аустријске границе, тако, да та убојна сила, која износи 17—18 корпуса, не само мобилизацију руске војске одбрани, него да својим изненадним и снажним нападајем спречи мобилизацију непријатељске силе и продревши у туђу земљу да се тамо може бринути око покрића својих огромних потреба. Ово би особито добро дошло савезничкој Француској, јер би на почетку евентуалнога рата, наглим руским нападајем врло велик део немачке војске био везан.

— **Парница разбојника Мусолина.** Пре неколико дана почела је у Луки судска расправа у ствари познатога италијанскога разбојника Мусолина. Овај се на расправи при преслушавању сведока тако дрско понашао и толико је претио сведоцима, који су га теретили, да су ови — уз одобравање публике — одустали од речи. Председник је неколико пута упутио на ред злогласног разбојника, али је овај увек уочно одговарао: „Марим ја за цео суд“. Овако његово држање је приморало председника, да га више не пусти на расправу. Ово је међутим ужасно раздражило осам бранилаца, и ни само писмо Мусолиново, у коме моли за опроштење, није могло ствар загладити. Већи део адвоката хтео је да одустане од одбране Само је посредовањем најбољега калабријског правника, посланика Трипспија, пошло за руком да се осигура даљи ток парнице. Но међутим су расправу одгодили. Мусолино је постао у очима простога света — због свог безобразног држања — прави јунак. Из дана у дан добија лепе поклоне, многе поздраве и писма, у којима га храбре. У црквама пале свеће за спасење Мусолиново.

— **Потукли се адвокати у судници.** Поротна расправа против чувеног талијанског бриганта Мусолина у Луки не може никако да се доврши. Адвокати, бранитељи Мусолинови, праве такове неприлике суду и изазивају такове нереде у судници, да је управо немогуће мирно расправљање. Председник поред свега настојања не може створити реда. У уторак су се један адвокат и полицијски комисар тако посвађали да је председник морао прекинути расправу. Кад је расправа настављена посвађала су се опет два адвоката. Један адвокат рекао је свом другу: „Ви сте букван“, а овај му одврати: „Ви сте неотесанац“. Тек што су то рекли пограбише се они и почеше ударати један другога законом у лице. Председник је опет морао прекинути расправу изјављујући своје жалење што је дошло до тако срамних призора.

— **Издајица пуковник Грим.** Из Лавова јављају, да је руски ратни суд осудио издајицу отаџбине Грима на дванаест-годишњу тавницу и тешки рад. Саучесницу његову, удовицу пуковника Бергстрема, ослободио је.

— **Демонстрација против краља у Шпањолској** Из Мадрида јављају, да републиканци хоће да приреде демонстративне митинге поводом проглашења краља Алфонза XIII. за пунолетног (17. маја) у целој држави. Веће вароши Барселоне одбило је позив вароши Мадрида на свечаност приликом проглашења краљева пунолетства. Кад се то чуло у вароши, искупи се пред магистратом силна светина и бурно је демонстровала уз варошко веће.

Трговина.

Храна.

Нови Сад 19. априла 1902

Цене су биле:

Жито старо прве каквоће	— — 17	К 40	— п.
Жито старо друге каквоће	— 17	„ —	— „
Зоб — — — — — — — — —	13	„ 60	— „
Јечам нови — — — — — — —	12	„ 40	— „
Кукуруз стари окрњен — —	9	„ 60	— „
Кукуруз нови окрњен — — —	9	„ 20	— „
Пасуљ бели — — — — — —	12	„ 40	— „
Пасуљ жути — — — — — —	12	„ —	— „
Вика — — — — — — — —	16	„ —	— „
Мухар — — — — — — —	19	„ 40	— „
Проја — — — — — — — —	9	„ —	— „

Све од 100 клгр.

Марва, свињи и живина.

Нови Сад, 19. априла 1902.

Волови . . . . . по кил.	38—40	пот.
Свињи тешки . . „ „	68—70	„
„ средњи . „ „	60—62	„
„ лаки . . „ „	54—56	„
Теоци . . . . . „ „	58—60	„
Јагњци . . . . . „ „	40—46	„
„ по пару . 16—20 К		
Кљукане гуске по кил. . . пот.	90—94	
Јаја 9—10 ком.	—40	„

Огласи.

Бр. $\frac{167.}{У.\ О.}$ 1902.

Стечај.

Матица Српска расписује поново стечај за једног **млађег чиновника**, који би заузимао положај **поткњиговође**.

Дужности, које се од поткњиговође траже, и плата, коју ужива, исте су, које су биле обележене у стечају, расписаном 19. јануара (1. фебр.) о. г. у „Бранику“ бр. 13., у „Застави“ бр. 18. и „Наше Доба“ бр. 9.

Рок овом стечају траје до 11. (24.) маја о. г., до ког дана треба поднети молбе Управном Одбору Матице Српске.

Из седнице Управног Одбора Матице Српске у Новом Саду 11. (24.) априла 1902.

Председник Матице Српске:

159 3—3 **А. Хаџић** с. р.

СТАН

у касарничкој улици бр. 13., који се састоји из 3 собе са сокака и 1 собе из авлије, предсобља, кујне, 2 шпајза, 2 коморе, подрума, тавана и за себе ограђене авлије

од I. јунија о. г. за издавање

Ближа извешћа се могу добити у лебарској улици бр. 61. код

Тоше Николића,

147 3—3 власника куће у Н. Саду.

Кашаљ ублажују познате и врло укусне **Кајзерове БОНБОНЕ ЗА ГРУДИ**

2740 нотаријално оверовљених сведочаба јамче

за сигурно дејство код **кашља, промуклости, катара и слузи.** Друго шта понуђено одби. Пакет 20 и 40 пот.

431 26—36

Стоваришта код

Љ. Стефановића сина у Н. Саду.
Оскара Клајна, дрогуисте код „црвеног крста“ у Н. Саду.
Ђуле Винклеа последника **Дим.** Коде у Н. Саду.
Омера Попова у Карлову.

ВАЖНО ЗА СВАКОГА!

Распродаја! За изванредно јевтину цену, за само ф. 2 95 може се добити дивна гарнитура од следећих четрнаест од велике вредности драгоцених предмета:

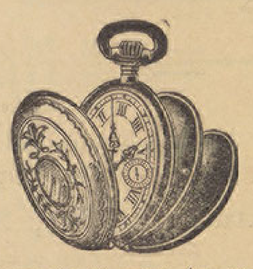

Важно за сваког!

1 анкер-ремонтоар џепни сат од никла (по жељи и посребрњен) са лепо гравираним омотачем, тачно регулисан са **3-годишњом гаранцијом**, са кутијом,
1 елегантан **панцир-ланац** од голдина или никла са жужу париске системе,
1 **игла за краватне** од голдина са имитираним брилијантима,
1 пар позлаћених **дугмади за манџетне.** Марка „Garantie“.
1 гарнитура **дугмади за шмизле и крагнове** од голдина, која се састоји из 5 комада.
1 пар **минђуша од чистог сребра**, званично пунцираних,
1 златан прстен са елегантним каменом,
1 огледалце за џеп у кутији.

Ових четрнаест дивних предмета од вредности заједно са анкер-ремонтоар сатом разашиље само за ф. 2 95 уз поузеће или пошиљку новца у напред фирма:

BRÜDER HURVIZ
Exporthaus **Krakau, Stradom 17** (Oest.)

Што се не допада прима се за 8 дана натраг а и новац се повраћа, те купац нема никакве штете.

Богато илустровани каталози од сваковрсне јувелирске робе бесплатно. 104 12—15

2 КУЋЕ У МИТРОВИЦИ

на спрат

од солидна материјала, које се налазе на најлепшем месту, **продају се или обе заједно или свака за себе**

уз врло повољне услове,

јер купац може задржати већи део куповнине као зајам

по врло јефтину камату.

Ближе обавештаје даје

Централни Кредитни Завод
у Новом Саду.

164 1—3

148 2—12

Купуј „једино у боцама".

Прави „Захерлин" се може добити:

У Новом Саду:
код Е. Дицгена и сина.
„ Николе Димовића.
„ Јосифа Гајгера.
„ Т. Ђорђевића.
„ Ђорђа Ханвлиха.
„ Јул. Винклеа, последника Дим. Кода.
„ Николе Костића.
„ Јосифа Лудвига.
„ Ц. Либмана.
„ Карла Профуме.
„ Шаму Розенблита.
„ Љ. Стефановића сина.
„ Стојановића и Радовановића.
„ Браће Вагнера.
„ А. Хаса.
„ Браће Мирилов.
„ Јована Војтовица.

У Бачу.
код Михајла Блума.

У Бачком Брестовцу:
код Друштва за потрошарину.

У Б. Тополи:
код Јосифа Етингера.

У Индији:
код М. Петковића.
„ Јована Барматија.

У Ср. Карловцима:
код Марије Хомолке.
„ Ст. Г. Јанковића.

У Кули:
код Ј. Шварца.
„ Ферд. Кнефелиа.

У Кленку:
код П. Х. Поповића, апотекара.

У Нем. Паланци:
код Марка Марцикића.
„ М. Фирста и друга
„ Емануила Бернхајма.
„ Карла Решетља.

У Ст. Бечеју:
код Луке Мравића.
„ Гезе Херцега.
„ Антона Пандека.
„ Ц. Фирста.
„ Стевана Бранковића.

У Петроварадину:
код Ферд. Андреса.
„ Игњата Андреса.
„ Мелхиора Киша.

У Руми:
код Н. Г. Јуришића.
„ С. Ј. Јуришића.
„ Макса Швелба.
„ Дим. Т. Јаковљевића.
„ Еме Весел.
„ А. Н. Живковића.
„ Данила Удицког.
„ Ђорђа Андреса.

У Сентомашу:
код Вере Манојловића.
„ Јована Манојловића млађег
„ Милана Манојловића.
„ Илије Јанковића.

У Тителу:
код Лазара М. Јанковића.
„ Андрије Нонеимахера.

У Турском Бечеју:
код Стевана Миловановића.
„ Исидора Шлезингера

У Черевићу:
код Хенрика Крауса сина.

У Илоку:
код Јосифа Аумана.

У Новом Врбасу:
код Ферд. Сајдла.
„ Антонија Тота.
„ Јакова Шнајдера.

У Старом Врбасу:
код Милете Лесковца.

У Митровици:
код Јована Костића, код „плаве звезде".
„ Јована С. Миића.
„ С. А. Кретоношића.
„ Лазара Стојановића.
„ С. Цинића.
„ Стевана Адамовића и сина.
„ Радивоја Николајевића.
„ Карла Најбауера млађег.
„ Велимира Радака.

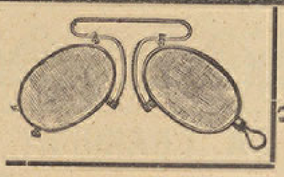

Прекрасни и врло јефтини

Духовски и свадбени поклони

могу се добити код

Краус Шаму-а,

драгуљара, сајџије и оптикера, **НОВИ САД,** Фрање Јосифа (главна) пијаца бр. 3.

Лакићева кућа, до хотела „Јелисавете".

Велико стовариште свих

златних и сребрних предмета, прстења од 14 карата од 3 фор.

на више, тако исто по најјефтинију цену

минђуша, гривни, ланаца, срдаца у злату и сребру,

даље сребрних и тулादувањара и **дозни за цигарете,** шпицлова за цигаре и цигарете, палица са сребром и т. д.

у највећем избору и по врло јефтине цене.

Богат избор најбољих и најлепших **уметничких ствари од кина- и старог сребра.**

као и **правих** ствари од бронзе како за раскош, тако и ствари, потребних при јелу.

Ауфзаца, огледала за тоалету, прибора за писање, салонских сатова, светиљника, **жирандола, зделa за слатко воће, корпи, визетијера, скрињица за масло и шећер ваза за цвеће, сервиза** и т. д. врло красно израђених и по **ВЕОМА ЈЕФТИНЕ** цене.

Стовариште оптичне робе, као: наочара, цвикера, лорњета и т. д. у златним, сребрним, никловим и корњачиним оквирима.

Јефтино и солидно

Сатови и оправке уз двогодишњу гаранцију. 166 1—1

ПРЕУЗИМАЊЕ ГОСТИОНИЦЕ.

Част ми је овим поштованој публици из Новога Сада и околине понизно јавити, да сам

гостионицу „код беле лађе"

данашњим даном преузео и да ћу све и сва употребити, да се солидном и реелном послугом, и изврсним јелима и пићем, по најумеренијим ценама, благонаклености високопоштоване публике достојан покажем.

Штајнбрушко дупло мартовско пиво из I. мађ. акцијске пиваре, као и **чиста вина** и остала пића, точиће се сваки дан. Најбоље удешене собе стоје на расположењу.

С високопоштовањем одани

Матија Профума

Нови Сад.

165 1—3

Треба покушати срећу!

Већ су се многи, који су код нас купили срећку, усрећили.

Највећег изгледа на добитак има наша краљ. угарска класна лутрија. Од

100.000 срећака извућиће се **50.000** са новчаним добитцима.

Највећи добитак евентуално

1.000,000 Круна.

1 премија 600.000, 1 добитак од 400.000, 200.000, 2 по 100.000, 1 од 90.000, 80.000, 70.000, 2 по 60.000, 1 од 40.000, 5 по 30.000, 1 од 25.000, 7 по 20.000, 3 по 15.000, 31 по 10.000, 67 по 5.000, 3 по 3.000, 432 по 2.000, 763 по 1.000, 1238 по 500, 90 по 300, 31700 по 200, 3900 по 170, 4900 по 130, 50 по 100, 3900 по 80, 2900 по 40. У свему

13,160.000 Круна, словом **тринајест милиона 160.000** Круна.

GLÜCKSKALENDER.

Jänner		Feber		März		April		Mai		Juni		Juli		August		September		October		November		Dezember	
D 1	978	F 1	36451	F 1	86576	M 1	24212	M 1	6356	S 1	38200	M 1	40453	D 1	51647	S 1	80641	D 1	83261	F 1	83540	S 1	83953
M 2	26879	S 2	53703	S 2	17769	D 2	48026	D 2	35302	S 2	57285	D 2	64462	F 2	70532	M 2	84752	M 2	91409	S 2	2887	D 2	10453
D 3	51378					M 3	65664	F 3	52597	M 3	83087	F 3	83336	S 3	83677	D 3	17330	D 3	21625			D 3	37410
F 4	65828	S 3	71717	M 3	38297	D 4	83493	S 4	74377	D 4	86023	S 4	92740			M 4	38179	F 4	39000	M 3	32701	M 4	53722
S 5	83540	M 4	83953	D 4	59571	F 5	95379			M 5	17703	F 5	25081	M 5	6303	D 5	56307	S 5	64121	D 4	51630	D 5	79766
		D 5	10453	F 5	83183	S 6	25319	S 5	83785	F 6	38204	S 6	44307	D 6	34500	F 6	81102			M 5	75916	F 6	84303
S 6	2887	M 6	37410	M 6	89315			M 6	8451	S 7	58038			M 7	52501	S 7	85119	M 6	83347	D 6	83602	S 7	10634
M 7	32701	D 7	53722	D 7	19805	S 7	48553	D 7	35353	M 8	83143	M 7	63653	M 7	74309			M 7	92291	D 7	4040		
D 8	51630	F 8	79766	F 8	38913	M 8	65809	M 8	53079			D 8	83429	D 8	83709	S 8	17344	D 8	21611	F 8	31480	M 8	38117
M 9	65900	S 9	84303	S 9	60001	D 9	83521	D 9	75916	S 9	86576	D 9	93411	F 9	6556	M 9	38200	M 9	40453	S 9	51647	M 9	55176
D 10	83602					M 10	96623	F 10	83838	M 10	17769	M 10	24212	S 10	35302	D 10	57285	D 10	64462	S 10	70532	D 10	80641
F	4040	M 11	38417	M 11	91382	F 11	978	S 11	8558	D 11	38297	F 11	48026			M 11	83087	F 11	83393	M 11	83677	M 11	84752
S 12	34480	D 12	53176	D 12	19824		26879			M 12	59571	F 12	65664	M 11	52597	D 12	86023	S 12	92740	D 12	6303	D 12	17330
						S 1	51378	M 13	36451	F 13	83183	S 13	83493	M 12	74377	F 13	17703					F 13	38179
S 3	51647	M 13	80641	M 13	38953			D 14	79717	S 14	89315	M 14	95379	D 13	83785	S 14	38204	S 13	23081	M 13	34500	S 14	56307
M 1	70532	D 14	84752	D 14	60003	S 14	65828	D 15	53703			M 15	25319	M 14	8451			M 14	4307	D 14	52501		
D 1	83677	F 15	17330	F 15	83251	M 15	83540	M 15	83953	S 15	19805	D 16	48553	F 15	35353	S 1	58068	D 15	65652	F 5	74309	S 15	81102
M 16	6303	S 16	38179	S 16	91400	D 16	2887	D 16	10453	M 16	38913	M 17	65809	S 16	53079	M 16	83143	M 16	83429	S 16	82709	M 16	85119
D 1	34500					M 17	32701	F 17	37410	D 17	60001	S 18	53722	M 17	75916	D 17	86576	D 17	93411			D 17	17344
F 18	52501	M 18	84102	M 18	39000	D 18	51630	S 18	53722	D 18	83202					M 18	17769	F 18	24212	S 17	6556	M 18	38200
S 19	74309	D 19	85119	D 19	64421	F 19	65900			M 19	91382	M 20	83347	S 18	83838	D 19	38297	S 19	48026	M 18	35302	D 19	57285
						S 20	83602	S 19	79766	D 20	19824			M 19	8558	F 20	59571			D 9	52597	F 20	83087
S 20	83709	M 20	17344	M 20	83347			M 20	84303	F 21	38959	D 21	10634	D 20	36451	S 21	83183	S 20	65664	M 20	74377	S 21	86023
M 1	6556	D 21	38200	D 21	92291	S 21	4040	D 21	10634	S 22	60003	M 22	38117	M 21	53703			M 1	83493	D 21	83785		
D 2	35302	F 22	57285	F 22	21611	M 22	34480	M 22	38117			M 23	55176	D 2	79617	S 22	89315	D 22	95379	F 22	8451	S 2	17703
F 3	52597	S 23	83087	S 23	40453	D 23	51647	D 23	55176	S 23	83261			F 23	83953	M 23	19805	M 23	25319	S 23	35353	M 3	38204
M 4	74377					M 24	70532	F 24	80641	M 24	91400	S 24	10453	S 24	10453	D 24	38913	D 24	48553			D 2	58068
F 5	83785	M 25	17703	M 25	83393	D 25	83677	S 25	84752	D 25	21625			M 25	37410	M 25	60001	F 25	65809	M 24	5079	M 3	83143
S 6	8451	D 26	38204	D 26	92740	F 26	6303			F 26	39000	M 26	53722	D 26	53722	F 26	83202	S 26	83521	S 25	75916	F 4	17769
						S 27	34500	S 26	17330	M 26	64421	D 27	79766	F 27	91382	S 27	96623			D 26	83838	D 5	86576
S 7	35353	M 27	58038	M 27	23081			M 27	38179	F 28	83347	M 28	84303	S 28	19824			M 28	93411	M 7	8558	F 6	17344
M 1	53079	D 28	83143	D 28	44307	M 28	52501	D 28	56307	S 29	92291	D 29	10634			M 29	38959	D 29	26879	F 28	36451	S 7	83677
D 29	75916			F 29	65653	M 29	74309	M 29	81102			F 30	38117	M 30	60043	D 30	60043	F 30	51378	S 29	55176	M 8	6303
M 30	83838			S 30	83429	D 30	83709	D 30	85119			S 31	55176					M 31	65828			D 31	85119
D 31	8558							F 31	17344														

Wann habe ich Geburtstag? Jeder versuche sein **Glück** mit der an seinem **Geburtstage** verzeichneten Nummer. In diesem Kalender ist an **jedem Tage** des Jahres eine Nummer verzeichnet, welche bei **umgehender** Bestellung von uns bezogen werden kann, so dass Jedem die Wahl seiner Nummer freisteht. Sollte die Nummer inzwischen vergriffen sein, so senden Ihnen eine ähnliche.

Читаво подузеће стоји под надзором државним.

Улог за **оригиналне срећке** I. класе по плану износи:

за **осмину** (1/8) ф. —·75 или круна 1·50 — за **четвртину** (1/4) ф. 1.50 или круна 3.—
„ **половину** (1/2) ф. 3.— „ „ 6·— — „ **читаву** (1/1) ф 6.— „ „ 12 —

које ће се сваком уз поузеће (Nachnahme) или претходну пошиљку своте послати. Званични планови бадава. Поруке за оригиналне срећке молимо да до

10. маја о. г.

непосредно на нас пошаљете.

Филијале:
WAITZNERRING 4.
MUSEUMRING 11.
ELISABETHR NG 54.

A. TÖRÖK & Co.

BANKHAUS
BUDAPEST VI., Theresienring 46/a.

Ми смо многе и врло велике добитке исплатили нашим поштованим муштеријама и то за кратко време преко шест милиона круна.

Порука, која се има одсећи. **Herren A. TÖRÖK & Co. Hauptcollecteure, Budapest.**

Молим за пошиљку ..... **оригиналне срећке I. класе кр. уг. повл. класне лутрије са званичним планом извлачења.**

Свота од ..... Кр. { 1 следи са поштанском упутницом. 2 има се уз поузеће подићи. } Што се не жели, молимо да се превуче.

Тачна адреса. .....

122 5—8

Власник и издавалац: Дружина Браника. Одговорни уредник Јанко Перић. Штампарија Браће М. Поповића у Новом Саду.